

**Контрольно-критична функція.** Спрямована на здійснення суспільного контролю. ЗМІ виявляють вразливі місця суспільного устрою, доводять їх до відома громадян, пропонують шляхи подолання певних проблем. Критика ЗМІ характеризується необмеженістю свого об'єкта. Їх контрольна функція засновується на авторитеті громадської думки. ЗМІ не можуть застосовувати санкцій до правопорушників, але вони дають юридичну та моральну оцінку подій і осіб. У демократичному суспільстві у здійсненні контрольних функцій ЗМІ опираються як на громадську думку, так і на закон.

**Функція зворотного зв'язку.** Сутність її полягає у з'ясуванні ЗМІ, наскільки своєчасно надходить інформація до реципієнтів, адекватність сприйняття і тлумачення її. Реалізація цієї функції сприяє вдосконаленню самих ЗМІ, значно змінює їх позиції у відносинах з владними структурами. Адже одна річ, коли публікація відображає позицію автора чи навіть колективу редакції, інша – коли на їх підтримку виступають широкі верстви населення. Тому аналіз відгуків, публікацій, огляд листів – неодмінна складова роботи ЗМІ.

**Артикуляції та інтеграції.** Що сприяє об'єднанню та згуртуванню суспільних інтересів, є умовою для формування впливової опозиції.

**Інновації,** що виявляється в ініціюванні політичних змін шляхом постановки важливих проблем перед владою й громадськістю.

**Функція соціалізації.** Відповідальність за первісну соціалізацію особистості лягає на сім'ю та школу. Потім цю функцію залучення особистості до сформованих у суспільстві норм, цінностей, досвіду і традицій перебирають доволі часто ЗМІ. Вони не лише інформують, а й сприяють формуванню критичного ставлення самої аудиторії до тих подій, про які йдеться у повідомленні.

Жодна з перелічених функцій не реалізується відокремлено. Навпаки, більшість інформаційних акцій водночас реалізує кілька, а часто їх усіх. А розмежування їх здійснюється для детальнішого аналізу діяльності ЗМІ, спрямованої на розв'язання стратегічного завдання – посилення громадської думки в суспільно-політичному житті.

Перефразовуючи афористичний вислів Т. Манна щодо театру, можна сказати, що ЗМІ своєю діяльністю здатні перетворити примітивний натовп на справжній народ, виправдовуючи при цьому назву «четверта влада».

*Дашковська А. В.*

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
здобувач кафедри конституційного права*

## **ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПРОЕКТІВ ВИБОРЧОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

Тези про необхідність кодифікації виборчого законодавства пролунали ще наприкінці дев'яностих років. Так, у виступах на Науково-практичній конференції, проведеною Центральною виборчою комісією у 1999 році, було зазначено про потребу уніфікації

виборчого законодавства, розроблення Виборчого кодексу України та зведення усіх норм що стосуються виборчого права у єдиний закон.

10 вересня 2002 року народним депутатом України С. Жовтяком було подано до Верховної ради України проект Виборчого кодексу. Проект визначав засади, принципи, порядок підготовки і проведення виборів до органів державної влади і органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Правовий статус засобів масової інформації у Виборчому кодексі 2002 року був не чітко визначений. Аналізуючи положення цього законопроекту в світі правового статусу ЗМІ, можна зробити висновок, що за запропонованою системою норм, засоби масової інформації виконували лише забезпечувальну функцію інформування про деякі події виборчого процесу, функцію оприлюднення інформації про етапи виборчого процесу, шляхом опублікування повідомлень, оголошень, рішень, тощо. Дійсно, автори Виборчого кодексу 2002 року розробляли його до настання досить знакових політичних, соціально-політичних подій, які відбулись в українському суспільстві пізніше і тому, вкрай важливі позиції стосовно визначення ролі засобів масової інформації, їх прав та обов'язків, гарантій діяльності у виборчому процесі, в законопроекті не були відображені.

Так, після виборів що відбулись у 2006 році, за підсумками спостереження на виборах в Україні Ради Європи, було надано Рекомендацію 192 (2006) про місцеві та регіональні вибори в Україні, де було вказано на необхідність зведення виборчого законодавства в єдиному нормативно-правовому акті. Так, як було зазначено в документі, вибори в Україні все ще регулюються різними законами, що є джерелом плутанини, дублювання та непослідовності, у зв'язку із чим владу України було закликано прийняти усі заходи для виконання рекомендацій, зокрема з розгляду можливості зведення всього законодавства про вибори в єдиний закон.

У 2007 році була прийнята резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи, яка стосувалася демократичних процесів в Україні. І одна з настійних рекомендацій цієї резолюції – розробка і прийняття виборчого кодексу.

14 квітня 2009 року Верховною Радою України було одержано Проект Виборчого кодексу України, внесений народними депутатами України С. Р. Гриневецьким, Ю. Б. Ключковським, С. П. Подгорним, В. М. Сінченком. Законопроектом визначено гарантії права громадян на участь у формуванні складу представницьких органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом вільного волевиявлення, регулюється підготовка та проведення різних типів виборів. В цьому законопроекті правовому регулюванню діяльності ЗМІ під час виборів присвячена глава VI. – Інформаційне забезпечення виборів та передвиборна агітація – де містяться основні засади інформаційного забезпечення виборів, засади участі засобів масової інформації та інформаційних агентств в інформаційному забезпеченні виборів, особливості участі телерадіоорганізацій в інформаційному забезпеченні виборів, особливості поширення інформації про результати опитування думки громадян, тощо.

Сьогодні правові засади діяльності засобів масової інформації визначені багатьма нормативно-правовими актами України, серед яких Конституція України, закони України Про інформацію, Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні, Про інформаційні агентства, Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади

та органів місцевого самоврядування в Україні, Про телебачення і радіомовлення, Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів, інші. Під час проведення виборів в Україні, засоби масової інформації, як учасники виборчого процесу, набувають особливого правового статусу, специфічні права та обов'язки. Ці права та обов'язки закріплені у спеціальних нормативно-правових актах, у тому числі, законах України Про вибори Президента України, Про вибори народних депутатів України, Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Окрім того, серед чинних нормативно-правових актів, серед яких містяться норми, що регулюють вибори в Україні є закони України Про Центральну виборчу комісію, Про Державний реєстр виборців, Кодекс адміністративно-судочинства України, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Правові норми, направлені на врегулювання виборчих відносин, які містяться у різноманітних нормативно-правових актах, потребують уніфікації. Серед них є норми які встановлюють принципи виборчого процесу, визначають суб'єктів виборчого процесу, початок та завершення виборчого процесу, його етапи, порядок складання та уточнення списку виборців, територіальної організації проведення виборів, порядку формування та організації діяльності виборчих комісій, висування та реєстрації кандидатів, порядку формування та організації діяльності виборчих комісій, висування та реєстрації кандидатів, порядку голосування та підрахунку голосів, порядку офіційного оприлюднення результатів виборів, порядку оскарження рішень, дій бездіяльності суб'єктів виборчого процесу, тощо. Прийняття Виборчого кодексу України стане новим етапом демократичного розвитку України.

**Крижановський В. Я.**

*Суддя Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ*

## **РОЛЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ**

1. В Україні, у сучасних умовах державотворення, послідовно вдосконалюється механізм, що гарантує і забезпечує право людини на судовий захист.

Так, ст. 55 Конституції України передбачила, що кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб.

Ефективність судового захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб у їхніх конфліктах з владними структурами значно підвищується із запровадженням судової спеціалізації при розгляді справ, що виникають з публічно-правових відносин.

Актуальності набула проблема судового захисту виборчих прав громадян. З метою поліпшення розгляду справ цієї категорії та роз'яснення питань, що виникли під час розгляду цих справ у адміністративних судах, Пленум Вищого адміністративного суду України 2 квітня 2007 року видав постанову № 2 «Про практику застосування ад-